

Sygn. akt II Ca 366/22

POSTANOWIENIE

K., dnia 19 sierpnia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Janusz Roszewski
------------------------	--------------------------------

po rozpoznaniu w dniu 19 sierpnia 2022 r. w Kaliszu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku Miasta i Gminy K.

z udziałem (...) Grupa Budowlana Spółka z o.o. Sp.k. z siedzibą w B.,

P. G. (1) prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą SKATEPARKI.PL w Z.

o zezwolenie na złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego

na skutek apelacji uczestnika postępowania (...) Grupa Budowlana Spółka z o.o. Sp.k. z siedzibą w B.,

od postanowienia Sądu Rejonowego w Krotoszynie

z dnia 7 lutego 2022 r., sygn. akt I Ns 38/22

postanawia:

Zmienić zaskarżone postanowienie i wniosek oddalić;

Zasądzić od Miasta i Gminy K. na rzecz uczestnika postępowania (...) Grupa Budowlana Spółka z o.o. Sp.k. z siedzibą w B. kwotę 220zł (dwieście dwadzieścia złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sędzia Janusz Roszewski

UZASADNIENIE

Wnioskodawca Miasto i Gmina K. wniósł o zezwolenie na wpłacenie do depozytu sądowego kwoty 100.540,30 zł

W uzasadnieniu wniosku wnioskodawca podał, że zawarł z konsorcjum dwóch podmiotów A. Grupa Budowlana Sp. o.o. Sp. k. w B. i (...) Sp.

z o.o. Sp.k. w B. Umowę o nr. (...) na wykonanie robot budowlanych w ramach realizacji projektu „Przystosowanie (...) B. do realizacji zadań L.”, która to umowa dopuszczała wykonanie niektórych robot przez podwykonawców. Dnia 9.07.2020 r. Lider konsorcjum tj. uczestnik postępowania A. Grupa Budowlana Sp. o.o. Sp. k. w B. zawarł umowę podwykonawczą z uczestnikiem postępowania P. G. (1) prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) .PL w Z.. Za wykonane prace podwykonawca P. G. (2) wystawił fakturę o numerze VAT nr 3/09/2021 opiewającą

na kwotę 221.400,00 zł., która została zapłacona w części. Do zapłacenia pozostaje kwota 100.540,30 zł. i co do tej kwoty toczy się spór pomiędzy uczestnikami postępowania. Wnioskodawca nie może wypłacić wynagrodzenia wykonawcy, ponieważ zgodnie z umową może to uczynić pod warunkiem przedłożenia mu oświadczenia i dowodu zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy, a takich dokumentów nie otrzymał. Nie może także zapłacić wynagrodzenia podwykonawcy, ponieważ podmiot ten nie przedstawił dowodu, że jego roszczenie zostało zaakceptowane przez wykonawcę. Wnioskodawca obawia się więc sytuacji, że jako podmiot zobowiązany solidarnie z wykonawcą wobec podwykonawcy – co wynika z treści art. 647(1) §1 k.c. w zw. z art. 143c ust. 8 P.z.p. zapłaci dwukrotnie tj. wykonawcy i podwykonawcy - za te same prace.

Postanowieniem z dnia 7 lutego 2022 r. Sąd Rejonowy w Krotoszynie zezwolił wnioskodawcy Miasto i Gmina K. na złożenie do depozytu sądowego kwoty 100 540,30 zł tytułem części wynagrodzenia wynikającego z faktury VAT nr (...) za wykonanie prac w ramach projektu „Przystosowanie (...) B. do realizacji celów L.” z zastrzeżeniem, że kwota ta może zostać wypłacona wniosek tego z uczestników postępowania, który przedstawi tytuł wykonawczy do spornej części wynagrodzenia wskazujący, który z nich i w jakiej części uprawniony jest do otrzymania tego świadczenia.

Sąd Rejonowy stwierdził, że z przedstawionych okoliczności wynika, że wnioskodawca nie ma możliwości spełnienia świadczenia albowiem nie wie, który z podmiotów - wykonawca czy podwykonawca - jest uprawniony do otrzymania deponowanej kwoty, a każdy z uczestników postępowania rości sobie prawo do niej. Dlatego Sąd uznał, że wskazane we wniosku okoliczności wyczerpują dyspozycję art. 467 pkt 3 kc i uznał, że złożenie do depozytu jest dopuszczalne i uzasadnione.

Apelację od postanowienia Sądu Rejonowego wniósł uczestnik postępowania (...) Grupa Budowlana Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa, zaskarżając postanowienie w całości.

Postanowieniu temu zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść wydanego sprawie orzeczenia, a mianowicie;

a) 510 § 1 k.p.c. poprzez nie wezwanie do udziału w sprawie drugiego konsorcjanta tj. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, która to spółka spełnia przesłanki do uznania jej za uczestnika postępowania.

b) art. 693¹ k.p.c. w zw. z art. 693 pkt 4 k.p.c. poprzez ustalenie warunków odbioru depozytu w sposób wymuszający wejście w spór sądowy bez możliwości przedstawienia dowodów na dobrowolne spełnienie świadczenia przez uczestnika na rzecz drugiego uczestnika lub zawarcia przez te podmioty stosownego porozumienia.

W oparciu o wskazane zarzuty apelujący wniósł o uchylenie postanowienie o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez oddalenie złożonego wniosku, albo dodanie kolejnego warunku wypłaty środków złożonych do depozytu w postaci złożenia wniosku tego uczestnika postępowania, który przedłoży porozumienie uczestników postępowania w tym zakresie albo też na wniosek uczestnika (...) w B. lub (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B., jeśli przedłoży on dowód zapłaty świadczenia uczestnikowi postępowania P. G. (1) prowadzącego działalność gospodarczą pod firma SKATEPARKI.pl (...). Wniósł ponadto o zasądzenie od wnioskodawczyni na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu za drugą instancję w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawca wniósł o jej oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Żądanie wniosku powinno zostać dokładnie określone (art. 187 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i 511 § 1 k.p.c.), bowiem odpowiednikiem tego żądania jest rozstrzygnięcie zawarte w sentencji orzeczenia.

Konieczne elementy żądania wynikają z art. 693 k.p.c. Z treści tego przepisu wynika, że wniosek o złożenie przedmiotu ma określać zobowiązanie, w którego wykonaniu składa się przedmiot, przytaczać okoliczności uzasadniające złożenie, dokładnie oznaczać przedmiot, który ma być złożony, wskazać osobę, której przedmiot ma być wydany, oraz warunki, pod którymi wydanie ma nastąpić. Istota złożenia do depozytu sądowego polega na tym, że stwarza się możliwość zakończenia stosunku zobowiązaniowego z uwagi na pewne zachowanie się wierzyciela, które uniemożliwia lub utrudnia wykonanie zobowiązania. To na podstawie przepisów prawa materialnego sąd będzie ustalał, czy wnioskodawca jest osobą uprawnianą do złożenia przedmiotu do depozytu sądowego oraz czy zdeponowanie jest dopuszczalne[^].

Dłużnik, chcąc, by sąd wydał orzeczenie zezwalające na zdeponowanie, powinien uzasadnić, że przedmiot, na który wskazał w żądaniu, jest przedmiotem świadczenia określonego zobowiązania. Niezbędne jest przedstawienie okoliczności, które zdaniem dłużnika uzasadniają złożenie. Obowiązkiem sądu będzie zbadanie, czy normy prawa przewidują możliwość złożenia przedmiotu do depozytu sądowego w sytuacji przedstawionej we wniosku.

Analizując treść wniosku dłużnika stwierdzić należy, że celem jego ustanowienia jest zabezpieczenia roszczeń wierzyciela stosunku zobowiązaniowego powstałego na gruncie zawartej umowy dnia 10 września 2019r. numer 918/FnB/ (...) p.n. „Przystosowanie (...) B. do realizacji celów L.” oraz wierzyciela ze stosunku zobowiązaniowego powstałego na podstawie art. 647¹ k.c. Już tylko podstawowa analiza jej treści wskazuje, że wierzycielem z umowy jest (...) Grupa Budowlana Sp. z o.o. Sp. k. w B. oraz (...) sp. z o.o., w J., które w zakresie tego przedsięwzięcia działają jako konsorcjum tych firm., zaś ze stosunku odpowiedzialności z art. (...)§5 k.c. jest podwykonawca P. G. (2).

Jak podaje A. O., w ścisłym znaczeniu danie zabezpieczenia polega na zabezpieczeniu realizacji już istniejącego lub przyszłego roszczenia za pomocą czynności prawnej (A. O., Zobowiązania. Zarys według kodeksu cywilnego. Część ogólna, s. 107, W.-P. 1965.). Chodzi o kształtowanie podstawowych problemów związanych z materialnoprawnymi kwestiami depozytu sądowego pomiędzy zainteresowanymi podmiotami takich stosunków prawnych lub praw, które zapewnią wierzycielowi możliwość uzyskania zaspokojenia swej wierzytelności (A. Jakubecki, Postępowanie zabezpieczające w sprawach z zakresu prawa własności intelektualnej, Zakamycze 2000, s. 228; zob. także J. Gołaczyński, Zastaw na rzeczach ruchomych, Warszawa 2002, rozdz. 1)

Zatem depozyty sądowe służą zabezpieczeniu realizacji już istniejącego lub przyszłego roszczenia w ten sposób, że gwarancją zaspokojenia jest przechowywany przedmiot, za który odpowiedzialność — na podstawie ustawy — ponosi Skarb Państwa. Złożenie przedmiotu do depozytu sądowego służy dłużnikowi jako cel zwolnienia się z zobowiązania przewidziany w art. 470 k.c., w myśl którego ważne złożenie do depozytu sądowego ma takie same skutki jak spełnienie świadczenia. W przypadkach przewidzianych prawo dłużnik może się zwolnić ze zobowiązania przez złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego na rzecz wierzyciela. (R. L. de B., Zobowiązania, P. 1948, s. 353 oraz L. S., Opóźnienie w wykonaniu zobowiązań pieniężnych, P. 1970, s. 183.) Złożenie takie jest wówczas surogatem wykonania zobowiązania. (F. Zoll, Zobowiązania w zarysie według polskiego kodeksu zobowiązań, Warszawa 1948, s. 256-257.)

Art. 467 k.p.c. wymienia przesłanki, podstawy złożenia przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego przez dłużnika. W artykule tym wskazano na okoliczności, które uniemożliwiają spełnienie świadczenia przez dłużnika (pkt 1,2 i 4).

Wskazany w we wniosku art. 467 punkt 3 k.c. dotyczy sytuacji uniemożliwiającej świadczenie, gdy powstał spór o to, kto jest uprawnionym wierzycielem. Dodać należy, że sposób oznaczenia wierzyciela zawarty w umowie, ustawie, zasadach współżycia społecznego czy ustalonych zwyczajach pozwala z reguły wskazać osobę wierzyciela. Natomiast stan niepewności prawnej może jedynie wynikać ze sporu pomiędzy uprawnionymi podmiotami, zaś stan faktycznego toczenia sporu musi wynikać zarówno z postępowania ugodowego lub po jego wyczerpaniu

z postępowania procesowego, które kończy stan niepewności wskazujący na podmiot uprawniony do odbioru przedmiotu świadczenia z depozytu sądowego.

Sąd Najwyższy w orzeczeniu z 19 maja 1951r. wskazał, że „wierzytelność jest sporna między kilku osobami” — w rozumieniu art. 237 k.z. — gdy kilka osób żąda od dłużnika wykonania tego samego świadczenia, każda z nich na swoją rzecz. Utrzymując, że tylko ona jest wierzycielem w całości lub części wierzytelności i że inne osoby, żądające spełnienia świadczenia na swoją rzecz, albo nie są wierzycielami, albo są uprawnione do żądania tylko części podzielnego świadczenia. W tym przypadku przedmiotem sporu jest nie samo istnienie wierzytelności, lecz osoba wierzyciela. (Uchwała składu 7 sędziów SN z dnia 19 maja r.. Nr C 27/51, OSN 1951, poz.62)

Tymczasem z twierdzeń przytoczonych przez wnioskodawcę nie wynika, że nie wie komu przysługuje wierzytelność z każdej ze wskazanych podstaw zobowiązania. I tak z samych twierdzeń wnioskodawcy wynika, że pomiędzy wierzycielami wskazanej we wniosku z umowy nie istnieje spór, natomiast wskazany spór pomiędzy uczestnikami postępowania (...) Grupa Budowlana Sp. z o.o. Sp. k. w B. a drugim uczestnikiem postępowania P. G. (3) dotyczy żądania zapłaty wynagrodzenia wynikającego z innej umowy z dnia 09.07.2020r., której wnioskodawca nie jest jej stroną, a tym samym nie jest dłużnikiem zobowiązanym do świadczenia na tej podstawie. Wprawdzie pismo dołączone do wniosku

z dnia 15.10.2021r. i 26.11.2021r. zawiera wezwanie skierowane przez uczestnika postępowania P. G. (3) do wnioskodawcy o zapłatę kwoty 260.440,20 zł, lecz wskazuje on na zobowiązanie z innej podstawy prawnej, wynikającej z odpowiedzialności wnioskodawcy na podstawie art. 647 ¹k.c.. W tym przypadku z twierdzeń wnioskodawcy wynika, że nie ma on wątpliwości, kto jest wierzycielem i nie ma też sporu pomiędzy tym wierzycielem a innymi wierzycielami opierającym swoje żądania do tej samej wierzytelności.

Powyższe wskazuje, że w istocie wnioskodawca nie wie, kto jest wierzycielem do zapłaty wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane, tj czy jest nim wykonawca (...) Grupa Budowlana sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w B., na podstawie zawartej umowy czy P. G. (3) na podstawie odpowiedzialności za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy, co wskazuje na art. 467 pkt 1 k.c.

Należy jednak zauważyć, że ustawodawca rozróżnia sytuację, gdy istnieją wątpliwości co do tego, kto jest wierzycielem, od tej, gdy ma miejsce spór, konflikt między pretendencjami do miana wierzyciela. Nie można zamiennie wskazywać raz na jedną, raz na drugą podstawę prawny (art. 467 pkt 1 i 3 k.c). Same wątpliwości co do osoby wierzyciela, bez powstania sporu w znaczeniu wyżej przedstawionym, nie dają podstaw do zdeponowania przedmiotu świadczenia na podstawie omawianego przepisu. (por. Postępowanie w sprawach depozytowych, Krystian Markiewicz, Warszawa 2007r., s.53)

Sąd naruszył więc art. 693¹ k.p.c. uznając, że ocena prawna według przytoczonych okoliczności uzasadnia uwzględnienie wniosku.

Mając na uwadze powyższe okoliczności należało zgodnie z art. 386 k.p.c. w zw. z art. 13§2 k.p.c. zmienić zaskarżone postanowienie i oddalić wniosek.

Janusz Roszewski